Arbetaren

ORGAN FÖR SVERGES ARBETARES CENTRALORGANISATION
Ansluten till Internationella Arbetarassociationen
Telegramadr.: Arbetaren. Större Västra Hyrkogata 17 Tel. 418. Stockholm.

Redaktionen:
Telefoner: 11 26 43. 10 98 13 Linjeväljare.
Redaktör: Albert Jensen Mottagningstid 3—4 e. m. Red. sekr.: Mottagningstid 3—4 e. m.
Ansvarig utgivare: Armas Söderlundh.
Notisavd. öppen 13 t. m.—2 på natten Söndagar öppnas red. kl. 1 e. m. Stängd lördagar

Expeditionen:
Tel.: 10 98 17. Kassan och Annonsavdelningen 11 26 23 Postgiro 1410. Expeditionen öppen kl. 9 f. m.—6 e. m. Lördagar stänges kl. 2 e. m.

Prenumerationspris:

Helt år	kr 29.—	Kvartal	kr. 7.50
Halvår	„ 14.50	Månad	„ 2.75

Annonspris:

Före text	22 öre per m/m	Textsida	22 öre per m/m
Mötesannonser	19 „ „ „	Efter text	19 „ „ „

Födelse- förlovn. och vigselannonser kr. 3: — Dödsannonser intill 50 millimeters storlek kr. 5: — med ett tillägg av 10 öre för varje överskjutande mm. Annonser om affärsmanna trädden betalas med vanligt annonspris Annonser om "Söljen" betalas efter pris "Före text"
Absolut bestämd plats 40 % förhöjning.

Tryckeriet:
Telefon: 10 98 12. Större Vattugränd 8 Telefon: 10 98 12.

Tryckeri-A-B Federativ — Stockholm 1942

22 December 1942

Arbetarna måste kämpa.

Regeringen har träffat en uppgörelse med bönderna av ett helt annat slag än den som träffats med arbetarna. Bönderna få behålla sina missväxtpriser — och det blir efter all sannolikhet mycket pengar av det. Visserligen har den senaste taxeringen av skörden stannat så pass lågt, att man därmed finner lämpligt motivera bibehållandet av missväxtpriserna, men varje år har det visat sig, att den verkliga skörden varit större än den taxerade, vilket betytt, att böndernas inkomster blivit mycket högre än det kalkylerats med. Bönderna ha på det sättet inte bara kompenserats, utan även överkompenserats. Och därmed ha krisens bördor skjutits över på andra samhällsgrupper. Det kommer med stor sannolikhet att bli på samma sätt denna gång.

Varför har regeringen tagit så stor hänsyn till böndernas krav? Varför har arbetarklassen blivit den minst gynnade parten i uppgörelsen? Är det månne därför, att bönderna ha en organisation, som visat sig vara kampduglig? Medan arbetarnas gamla kamporganisationer urartat till syföreningar? Social-Demokraten talade om, att uppgörelsen med bönderna var den politiskt möjliga. Och tidningen talade också något om en uppgiterad stämning. Det skulle då förhålla sig på det sättet, att regeringen ansåg sig tvungen att ge efter för bönderna, inte därför att de objektivt sett hade större rätt till en fördelaktigare uppgörelse än arbetarna, utan därför att man nödgades ta hänsyn till de politiska konsekvenserna. Och i dessa politiska konsekvenser inkalkylerades då böndernas "fackliga" aktionsmöjligheter.

Regeringen gav också efter för Dalaböndernas krav på högre betalning för mjölken. Även Norrlandsbönderna, som tillsammans med Dalabönderna anmälde missnöje, fingo sin anpart, 3½ miljon i extra anslag till den saken.

När Dalabönderna gingo till aktion, förkunnades det, att den var fullkomligt obefogad. Nästan hela den borgerliga pressen inklusive den socialdemokratiska var enig därom. Man stämplade bönderna som samhällsfiender, vilka icke drogo sig för att brottsligt sabotera folkförsörjningen. Bönderna hade att rätta sig efter de officiellt fastställda priserna. Regeringen måste ha en fast hand och några eftergifter från statens sida kunde det inte bli tal om. Statens auktoritet fick inte lov att skamfilas!

Men — det blev som böndernas ville, inte som regeringen ville. Bönderna tvingade genom sin aktion regeringen att ta allvarligt på frågan. När regeringen nu gett efter för bönderna, kan man kanske antaga, att böndernas krav sammanföll med vad billigheten bjöd? Det är inte regeringen som vunnit anseende på utgången, det är bönderna. Böndernas aktion var inte vidare hänsynsfull, snarare var den motsatsen Men de visade, att de kommit så långt i sammanslutning, att de blivit en makt. De visade, att de ha aktionsmedel till sitt förfogande, som kräva respekt och hänsyn. Och det är just det, som arbetarna sakna.

En kampberedd arbetarklass skulle förvisso haft större möjlighet att få sina billiga krav respekterade. Men arbetarklassen är i dag så hårt spänd vid regeringskärran, att regeringen inte behöver räkna med några politiska konsekvenser, i händelse en uppgörelse blir ofördelaktig för arbetarna.

Men detta förhållande, att den ena stora samhällsgruppen, böndern, är kampduglig och beredd att gå till aktion, medan den andra stora samhällsgruppen, arbetarna, inte är kampberedd och icke är redo att gå till aktion, leder till det resultatet, att den kampberedda gruppen blir gynnad på den icke kampberedda gruppens bekostnad. Regeringen söker icke i en sådan situation den rättvisaste lösningen utan den för regeringen politiskt lämpligaste lösningen. Den räknar med, att den ena gruppen är het på grten och påträngande, medan den andra gruppen är from och eftergiven. Detta ger den politiska möjligheten att försumma den fromma och milda gruppens intressen, till och med att ta en smula från den och kasta i gapet på den mera påträngande gruppen.

Om arbetarna är efter är medvetet vilja fortsätta denna eftergivenhetens politik, så kunna de göra det, och resultatet blir i fortsättningen vad det hittills blivit — att arbetarnas standard sjunker djupare och djupare och att de få bära allt större och större del av krisens börda, medan andra mera aktiva samhällsgrupper skaffa sig fördelar på arbetarnas bekostnad. Vi tro emellertid inte, att denna politik i längden kan fortsättas. Arbetarna börja att reagera allt tydligare. Hålen i svångremmen börja ta slut. Arbetarna komma inte att finna sig i att bli de lidande och låta de andra bli de njutande. En politik som lämnar bönderna full och mer än full kompensation, medan arbetarnas kompensation blir mer och mer "teoretisk" och problematisk, går icke i längden. Förr eller senare når man gränsen. Och vi ha en livlig känsla av, att denna gräns nu har nåtts. Det återstår då endast för arbetarna att å sin sida visa, att även de ha organisationer, som kunna användas i kampen för tillvaron. Och deras kampvilja kommer då att tvinga regeringen till en mera rättfärdig avvägning av bördorna, en avvägning som icke favoriserar de stora och medelstora bönderna till nackdel för arbetarna.

Hur judarna utrotas.

På torsdagen i förra veckan överlämnade den polske utrikesministern i London en till de allierade regeringarna riktad not, vari förklaras att det varje dag föres 7,000 judar, män, kvinnor och barn, till speciella "avlivningsläger" som tyskarna upprättat i Polen. I noten göres gällande att Himmler, den tyska nazistregeringens polisminister, givit order att hälften av den judiska befolkningen i Polen skall avlivas före utgången av december månad. Avdagatagandet började redan i våras och har sedan genomförts med metodisk grundlighet. Så snart det nya avlivningslägret i Sotibor i Wlodawadistriktet öppnats, började de dagliga deportationerna dit. Ofta placerades upp till 130 personer i vagnar, avsedda för 40, och de som icke voro döda vid framkomsten, togos där avdaga med giftgas eller elektricitet, heter det i noten. Den polske utrikesministern uppgiver vidare, att på detta sätt upp till 10,000 personer sålunda bragts om livet under loppet av några få timmar. Vid de oupphörliga razzlorna dödades talrika äldre personer samt sjuka och krymplingar i sina hem. Bland judarna i Polen grasserar nu en formlig självmordsepidemi; hela familjer taga livet av sig med gas eller cyanväte. För att hindra den judiska befolkningen att gå de nazistiska bödlarna i förväg ha de tyska myndigheterna stängt alla apotek i de polska städernas ghetton, men självmorden fortsätta alltjämt. I noten uttryckte ministern vidare en förhoppning, att de allierade regeringarna skola dela den polska regeringens åsikt, att det är nödvändigt att icke endast fördöma brott som tyskarna begått och straffa brottslingarna, utan också finna en möjlighet, "att åtminstone skapa förhoppningar om att Tyskland skall tvingas avbryta massmördandet".

Den i London utkommande "News Bulletin" återger ett ögonvittnes skildring av de av tyskarna i Chelmno (polska Pommern) utövade massakrerna av judar.

"Judarna föras i större grupper till kyrkan i Chelmno, där de få order att avlämna sina medhavda tillhörigheter. Därefter föras de till det så kallade Chelmnopalatset, vilket i verkligheten är en enkel envåningsbyggnad, som blivit svårt skadad under förra kriget. Omgivningen kring denna byggnad som utrymts av ortens befolkning, avpatrullerras av Gestapo-män i uniform och i civil dräkt och bevakas av en stark polisstyrka. Det är så ordnat att ingen grupp får tillfälle att sammanträffa med någon annan liknande grupp och att ingen som ej tillhör vederbörande grupp får beträda platsen.

Vid ankomsten bli judarna till en början väl och artigt behandlade. Vid ett tillfälle såg jag själv huru de hjälptes ut ur lastvagnarna av en c:a 60-årig tysk i civil dräkt som föreföll att vara särskilt välvillig.

Judarna togos in i en uppvärmd barack som liknade ett badrum. Den vänlige 60-åringen, som visade sig vara en SS-ledare talade till de församlade judarna. Han sade att hela gruppen skulle sändas till ghettot i Lodz och att där skulle männen sysselsättas inom industrin, hantverk och handel, kvinnorna däremot anförtros hemarbeten och barnen sändas till skolan. Men dessförinnan skulle de sändas till badet för att bli rengjorda och desinficerade. Även deras kläder skulle desinficeras. De fingo därför order att kläda av sig alla persedlar och behålla endast skjortan på. Därefter skulle de föras till badrummet, men istället fördes de ut längs en gång till en plattform varifrån de drevos in i två "exekutionsvagnar". Vilda skräckscener av panik och förtvivlan utspelades här.

Vagnarna voro gråmålade lastvaggoner med en dörr i bakändan som kunde stängas hermetiskt. Väggarna voro beklädda med metallplåt, golvet bestod av ett galler under vilket voro ledda rör beklädda med ett stålträdsnät. Dessa rör stodo i förbindelse med en gasapparat som skötes från förarhytten.

Sedan offren packats ihop i vagnarna och dörrarna hermetiskt stängts, körde vagnarna till en skog, belägen cirka 10 km. därifrån i riktningen mot Kolo. Avrättningsplatsen befann sig något på sidan om vägen och avpatrullerades av polismän beväpnade med lätta maskingevär. Vid kanten av vägen var en grop 16,5 fot djup, 5 fot bred i botten och 16,5 fot bred upptill. Invid densamma stodo ett 30-tal tyska poliser och SS-män och en skara judar, nakna till midjan, vilka förts dit för att begrava de döda.

Vagnarna stannade på ett avstånd av c:a 100 meter från gropen och förarna öppnade gasflödet till rören i vagnarna botten och hoppade ur. Båda förarna voro SS-män i uniform. Skriken och jämmern från de olyckliga offren blandades med deras förtvivlade slag mot vagnarnas väggar. Sedan femton minuter förgått blev allt tyst. Förarna stego upp i sina hytter och lyste med en ficklampa in genom vagnsrutan bakom sätet för att se om alla verkligen voro döda. Därefter körde de fram till gropen och väntade i 5 minuter.

"Begravningen" verkställdes därefter. Liken kastades ned i gropen efter anvisning av en SS-man. I mellanrummet emellan de vuxna stoppades barnliken in. Sedan 200 lik sålunda nedlagts i gropen skottades ett lager jord över dem och nästa 200 lik lades ovanpå.

Från senare del av januari har man strött klorkalk i graven för att förtaga lukten av de ruttnande liken. Dagligen köres från 6 till 9 fulla sådana vagnar till avrättningsplatsen."

Dömd förskingrare.

SÖDERHAMN, måndag. (TT.)

Kamrer E. G. Ehrne, som förskingrat nära 37,000 kr. för AB automobilfabriken Thule i Söderhamn, dömdes på måndagen av Söderhamns rådhusrätt till 1 år och 2 månaders straffarbete.

Prenumerera på Arbetaren!

Polisrazzia i "spelhåla"

Kriminalpolisen gjorde på fredagskvällen visit i en lägenhet Jakobsgatan 28, där man misstänkte att "äventyrligt spel om penningar" kunde förekomma. Resultatet blev icke så överväldigande, ty endast två personer sutto vid ett bord och spelade kort, medan innehavaren själv låg på en soffa och tittade på. En närmare undersökning gav dock vid handen att det även fanns sprit i lägenheten och polisen tog med sig 8—9 liter. Lägenhetsinnehavaren, som är en gammal man på 70 år, ville vid polisförhören inte gå med på att han hållit någon "spelhåla", och beträffande spriten sökte han göra gällande att han köpt den av en "okänd" och att han haft för avsikt att konsumera den själv. Han fick stanna på kriminalen över natten men släpptes på lördagen.

Sannolikt kommer "spelhålans" innehavare att bli ställd under åtal. I så fall är det inte första gången, ty han har tidigare varit dömd för att han utvarit varnad för lösdriveri. Det uppges övat samma näringsfäng. Han har också att han numera skall vara ganska "tät".

ÖK Elfving mister lön för fyra dagar.

Affären överkonstapel Elfving är nu utagerad. Polischefen har ålagt honom en disciplinär bestraffning, fyra dagars mistning av avlöningsförmånerna. Elfving skall återgå till tjänst på vederbörande distrikt.

under dagens lopp —

idag kommer färska Smyrna Lerida-fikon!

konsum
hushållens förening för lägre levnadskostnader

För en lättare 3-dagars helg

Det blir långjul i år. Och det blir naturligtvis för den skull en hel del extra bestyr för husmor. Men vi kan nog alla med litet omtanke redan nu söka inrätta oss för en lättare 3-dagarshelg.

Så här dan före dan före dan måste vi tänka på att ta hem de mer ömtåliga matvarorna, som ska räcka julen över. Tag ännu en gång en titt på det, som Ni redan skaffat hem eller beställt. Räcker det för en långjul? Eller behöver Ni komplettera något — gör det i dag.

Fru Karin

Julens matbröd, kaffebröd och småbröd är aktuellt

Brödsort	vikt i gr	kuponger	pris
Matbröd:			
Julvörtbröd	810	6 V+6 R	0: 77
	540	4 V+4 R	0: 52
Siktebröd	700	10 R	0: 35
Siktekaka	280	4 R	0: 22
Rågbröd	1050	15 R	0: 51
	700	10 R	0: 34
Kavring	840	12 R	0: 68
Långfranska	390	6 V	0: 45
Kaffebröd:			
Lussekatter	32 1/2	1/2 V	0: 08
	65	1 V	0: 15
Julbulle	390	6 V	0: 70
Kaffekrans	780	12 V	1: 60
Småbröd:			
Konsumbagarns pepparkakor	80	1 R	0: 25
Ginger Nuts påse	100	1 R	0: 34
Vi-bakvier påse	100	1 R	0: 50

För juldagarnas mat

— vare sig Ni har laet upp Er matsedel efter det förslag, fru Karin ger i sin trevliga receptsamling — Ni har väl hämtat den i Er konsumbutik? — eller har tänkt ordna den efter eget huvud —

Nötkött:
stek 800 p kg **2: 90, 3: 40**
rev 700 p kg **2: 70, 3: 20**
bringa 700 p kg **2: 40**
utskuren biff 1000 p kg **4: 80**
filet 1000 p kg **6: 50**
tunga 800 p kg **3: 90**
Fläskkotlett 800 p, hel bit kg **3: 70**, styckad kg **3: 80**
Mäster-Julkorv 700 p kg **3: 20**

Pröva "Ugnstekt Mäster-Julkorv med rödkålspynt" — receptet finns i "Fru Karins julrecept 1942". Där får Ni många tips för julens matsedel! Hämta dem i dag i Konsumbutiken!

Till oppsittarkvällen

hör äkta Cirkelkaffe med gott konsumdopp. Vill man spara på cirkelbönorna, smakar det bra med Cirko också — bättre än någonsin.

Guldcirkeln 1/4 kg pkt **1: 50**
Gröna cirkeln 1/4 kg pkt **1: 43**
Bruna cirkeln 1/4 kg pkt **1: 30**
Cirko 1/4 kg pkt **0: 85**

För julbordets osthörna

Julost får vi tack vare »förskottet» på SO 20. Konsumbutiken har flera goda sorter att välja på, t. ex.

Dansk schweizerost kg **6: —**
Herrgårdsost 27+ kg **2: 90**
Stjärnost kg **2: 70**

Dessutom flera sorters mjukost!

Gott till julens smörgåsbord och småvarmt

— även om det inte precis blir så många sorter —

Julsylta, vikt 0,8—0,9 kg, i alofanförp. 1200 p kg **6: 30**
Hushållssylta 500 p kg **3: —**
Inlagda rödbetor kg **0: 15**
Hushållspastej i bit 70 p kg **0: 42**
Kloster-lökbit i bit 120 p kg **0: 60**
Thüringer leverkorv i bit 100 p kg **0: 57**
Rökt prinskorv 70 p kg **0: 60**
Leipzigerkorv 700 p kg **4: 80**
Isterband 700 p kg **3: 40**
Salt lax 1/2 hr pkt **1: 50**
Böcklingpastej hg **0: 80**
Jannes böcklingpastej 100 gr brk **0: 75**
Böcklingsenap 100 gr brk **0: 90**

— läckert på smörgåsen!

Inkokt ål 225 gr brk **2: 35**
Hushållsärter brk **0: 90, 0: 95**
Ärter, moyens ... brk **1: 15**
Tomat-ketchup 1/1 fl **2: 60**, 1/2 fl **2: —**, 1/4 fl **1: 25**
Tomatpuré 75 gr brk **0: 55**
Musslor i legymsallad, i Gustavsbergsform st **1: 10**
Rödbetssallad hg **0: 38**
Legymsallad hg **0: 47**
Tartarsås — till kokt eller stekt fisk, fisk- och grönsaksallader hg **0: 30**
Kokt rödkål kg **1: 60**
Bruna bönor ... kg **1: 40**
färdigkokta kg **1: 10**
Gott julbröd, veteknäcke 12 1/2 Vkup 1/2 kg pkt **0: 60**
6 1/2 Vkup 1/4 kg pkt **0: 33**
Grovt spisbröd på Rkup 1 kg pkt **0: 72**
DM-bröd på Rkup 1 kg pkt **0: 82**

Till julens goda puddingar och efterrätter

Äppelmos kg **1: 80**, 1/1 brk **2: 10**, 1/2 brk **1: 20**
Apelsinmos kg **1: 90**, 1/1 brk **2: 20**, 1/2 brk **1: 30**
Jordgubbsylt 1/2 brk **2: 30**
Hallonsylt 1/2 brk **1: 90**
Tomatmarmelad kg **2: —**
Äppelkaka hg **0: 18**
Russin: på Så 14, Så 114 100 gr.
muscatel kg **2: 10**
kalifornska kärnfria kg **1: 85**
sultanrussin, kupongfria hg **0: 43**, 1/2 kg påse **2: 15**
Hasselnötskärnor V 57—V 60 hg **0: 80**
Fikon, päron, druvor!
Citroner ... kg **1: 85**

Grönt var dag i jul!

Grönkål kg **0: 60**
Rödkål kg **0: 30**
Vitkål kg **0: 23**
Purjolök kg **1: 10**
Surkål kg **1: 20**
Jordärtskockor kg **0: 75**
Morötter kg **0: 30**
Kålrötter kg **0: 18**

Julaladåb med grönsås

Skrapa och skär morot och palsternackor i tunna skivor. Koka tillsammans med brysselkål och ev. litet musslor. Sila buljongen, gör gelé: lös upp 8—10 blad gelatin i 3/4 lit grönsaksbuljong; häll litet gelé i botten på en form. Lägg grönsaker i ett vackert mönster i botten. Varva olika grönsaker, inlagda rödbetor i strimlor, ärter, äpp en eller musslor. Smaka av geléet med citron och häll över. Låt aladåben stelna, stjälp upp och servera pressad potatis och enkel majonnässås till, smaksatt med hackad persilja.

Ge mat i julklapp

Ska Ni bort i familj på julafton eller någon av juldagarna och gärna vill ha med en »nyttig» present till hemmets värdinna — tror Ni hon kan bli gladare över någonting än en trevlig *julklappssäck*, fylld med godsaker och matnyttigt till julen, utvalda med stor omsorg i Er konsumbutik. — Trevlig adresslapp hänger vid säcken!

Julfest eller knytkalas?

Frågan är inte om vi ska ha främmande i jul — naturligtvis ska man som vanligt träffa sina goda vänner och ha roligt. Om man ordnar knytkalas eller arrangerar en lunch eller middag på ett fyndigt och kupongbilligt sätt spelar egentl gen ingen roll. Har man sådana vänner att man kan bjuda dem med "medhavda smörgåsar" kan det naturligtvis bli mycket roligt, om värdinnan förstår att arrangera det hela i förväg så att var och en ungefär vet vad och hur mycket hon skall ta med sig och så att gästerna blir nöjda och glada! En trevlig jullunch är inte heller så svår att ordna med någon god fiskgratäng eller poängbillig rätt t. ex. Legymfylld tunga, Selleribottnar med holländsk sås eller Inkokt ål som huvudrätt. Kall grönsaksaladåb, "Fru Karins julsardiner", potatissallad eller legymsallad, böcklingpastej och något uppskuret räcker mer än väl till för att göra smörgåsbordet just så inbjudande som Ni skulle önska.

Selleribottnar med holländsk sås

Skala selleri, koka dem i skivor. Lägg selleriskivorna på ett fat med kokta jordärtskockor på varje skiva. Häll över en tjock god vit sås, smaksatt med citronsaft Persilja och morotsstrimlor över.

Fru Karins stjärnrecept:

Legymfylld tunga med fräsha skockor

Vattlägg och koka en oxtunga, cirka 3 timmar. Drag av skinnet. Skär i sneda, tunna skivor, som formas till strutar och fylles med legymsallad: små tärningar av kokta morötter, selleri, ärter i kall, enkel majonnäs sås (se Fru Karins receptsamling). Lägg upp strutarna i ring på ett fat. I mitten förvällda brynta jordärtskockor med tomatsås över.

Barnens citrondricka

Pressa saften ur en hel citron. Skär bort det vita från skalet och strimla det. Blanda citronsaft och 35 gr vinsyra, 32 soletter (eller 750 gr socker) med 3/4 lit. kokande vatten. Låt saften stå ett dygn, rör då och då. Sila och fyll den på väl rengjorda flaskor.

Prövat av Konsum.

I "Fru Karins Julrecept 1942" får Ni många goda tips till juldagarnas mat. Hämta receptsamlingen i dag i närmaste konsumbutik!

konsum
hushållens förening för lägre levnadskostnader